

Heini-Marja Suvilehto
Systemanalysavdelningen
016-544 2230

heini-marja.suvilehto@stem.se

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående EG-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upprättandet av en ram för att fastställa krav på eko-design för energiförbrukande produkter och om ändring i rådets direktiv 92/42/EG

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker förslaget till direktivet som syftar till att förbättra energi och miljöprestanda för energiförbrukande produkter och komponenter genom integrerad produktplanering d v s att tillverkaren ålägges att genomföra teknisk-ekonomiska analyser om produktens miljöpåverkan under hela dess livslängd redan i designfasen. Energimyndigheten anser att det föreslagna direktivet därmed kommer att underlätta införandet av integrerad produktpolicy (IPP).
- Syftet med direktivet är oklart.
- Energimyndigheten anser att direktivet bör kompletteras med en regelbunden revidering av kravnivåerna så att den får en dynamik och inte upplevs som fastställda minimikrav under en lång tid.

Energimyndighetens ställningstagande

Direktivet är en sammanvägning av två skilda principer. Den för integrerad produktplanering respektive den för minimikrav för energiförbrukning. Samtidigt som handelsaspekterna med frirörlighet för varor lyfts upp i preambeln.

Energimyndigheten anser att huvudsyftet med direktivet borde förtydligas. Det bör klarläggas om huvudsyftet är minskad energianvändning eller andra miljöförbättringar som kemikalier eller vattenanvändning. En oklar definition på kan leda till att det blir svårt att få gehör för en gemensam standpunkt i kommittén och dess expertgrupper.

Den breda omfattningen av förslaget ger en oro för kvaliteten på genomförandet. Det är mycket omfattande då det gäller mängder av produkter och komponenter. För att direktivet ska kunna ge ett mervärde måste det finnas en tydlig organisation, både på EG-nivå och nationellt med omfattande resurser både personellt och finansiellt för att följa upp direktivets genomförande. En viktig element är hur medlemsstaterna skall kunna följa upp direktivet och hur företagen går tillväga för att fullfölja direktivet.

För att direktivet ska vara dynamiskt och inte enbart uppfattas som fastställda minimikrav för en lång tid framåt bör avsikten med revideringar förtydligas t ex i artikel 2.19. Kopplingen till andra stimulansåtgärder där kommissionen vill driva utvecklingen så att de bästa produkterna ska bli ännu bättre bör också tas upp.

Det finns en farhåga att direktivet omöjliggör hårdare nationella standarder. Artikel 95 i fördraget medger dock enskilda medlemsstater att behålla strängare miljökrav än vad som följer av nya bestämmelser. Det går också att införa strängare krav efter det att kommissionen beslutat om en åtgärd, om medlemsstaten kan påvisa att den behövs av nationella skäl (miljögarantin).

Specifika synpunkter

Artikel 1 Innehåll och tillämpningsområde

Artikel 1.2 utesluter fordon. Fordon som personbilar och lastbilar är föremål för många andra regleringar och myndigheten har mot denna bakgrund ingen erinran mot förslaget. Däremot är det viktigt att icke registrerade fordon som mopeder och framförallt arbetsmaskiner ska ingå. Detta framgår inte tydligt om de är med eller är undantagna. Skälet för att omfatta även dem är att dessa omfattas av en mycket mindre rigorös lagstiftning och att det i flera studier visat sig vara relativt lönsammare att åtgärda dessa än person- och lastbilar.

Artikel 2 Definitioner

Artikel 2.6

Energimyndigheten påpekar att definitionen av tillverkare och representant skiljer sig från definitionen i förslaget om ecodesigndirektivet som åberopas ovan och direktiven för energimärkning och säkerhet. Det gäller import av varor till unionen och parallellimport som bör ha samma villkor för sina produkter som de arbetar i EU. Det är viktigt att ecodesigndirektivet har samma krav på importörer som andra liknande direktiv som reglerar villkoren för produkter.

I artikel 2.24 tar man upp ej bindande standarder. Av denna artikel framgår det dock inte hur ej bindande standarder hanteras av CE-märkningen som skall innehålla bindande krav.

Artikel 3 Utsläppande av energiförbrukande produkter på marknaden och ibruktagande

Energimyndigheten har inga erinringar.

Artikel 4 Märkning och intyg om överensstämmelse

CE-märkning har valts för att den omfattar alla tvingande standarder inom gemenskapen för produkter. Den förknippas oftast som en säkerhetsmärkning inte som en miljömärkning. Därför är värdet av CE-märkning i konsumentledet tveksamt. Energimyndigheten påpekar att de genomförande åtgärder som får CE-märkningen bör kompletteras med EU-energimärkningen där en sådan märkning är ett viktigt komplement i konsumentledet. EU:s energimärkning i kombination med minimikrav för energiprestanda har varit både kostnadseffektiv och lyckosam.

Artikel 5 Fri rörlighet

Medlemsstaterna får inte hindra inom sitt territorium införandet av de produkter som uppfyller CE-kraven. Medlemsstaterna får inte heller hindra visning av de produkter som inte uppfyller i kraven på mässor, demonstrationer mm.

Energimyndigheten har inga erinringar.

Artikel 6 Begränsningar när det gäller utsläppandet på marknaden

Denna artikel ger medlemsstaten skyldighet att begränsa eller förbjuda utsläppandet på marknaden av de produkter som inte fyller de bestämda kraven eller som använd CE-märket felaktigt.

Energimyndigheten påpekar att direktivet inte ger någon förslag på något kontrollorgan eller system för att följa upp hur direktivets krav på miljö och energi uppföljs. Energimyndigheten förslår att kommittén skall kunna föreslå ett kontroll organ eller uppföljningsmetodik samtidigt som enskilda medlemsstater ges möjlighet att initiera och genomföra oberoende testning av genomförande åtgärder.

Artikel 7 Bedömning av överensstämmelse

Denna artikel ålägger tillverkaren eller dess representant att handha och bevara intyg om kravuppfyllelse. Tillverkaren kan välja att antingen genomföra en intern designkontroll enligt bilaga 1 eller tillämpa miljöledningssystemet i bilaga 5.

Energimyndigheten har inga erinringar.

Artikel 8 Förmodad överensstämmelse

Energimyndigheten påpekar att den miljömärkning som syftas här bör vara EU-blomman.

Artikel 9 Harmoniserade standarder

Energimyndigheten har inga erinringar.

Artikel 10 Krav på komponenter och del enheter

Energimyndigheten anser att krav på komponenter och delenheter ibland är avgörande för att uppnå energieffektivisering i själva produkten men detta kan vara svårt att genomföra i praktiken.

Artikel 11 Administrativt samarbete och informationsutbyte

Energimyndigheten har inga erinringar.

Artikel 12 genomförande åtgärder

Energimyndigheten föreslår ett att artikeln kompletteras med en ny paragraf i ordning 3 för löpande översyn av kommittén så att t ex vart sjunde år genomförs en översyn över genomförande åtgärder i syfte att uppdatera gällande minimikrav.

Energimyndigheten föreslår att artikeln kompletteras med ytterligare en ny paragraf i ordning 4 som garanterar att direktivet inte kommer att inskränka existerande nationella eller internationella kända miljömärken som t ex Svanen.

Artikel 13 Befintliga genomförandeåtgärder

Minimikrav finns för värmepannor, kylskåp och frysar för hushållsbruk samt förkopplingsdon till lysrör. Enligt direktivet ska dessa beaktas som genomförandeåtgärder inom detta direktiv.

Energimyndigheten har inga erinringar.

Artikel 14 Kommitté

Direktivet är ett ramdirektiv där besluten tas av en kommitté med kvalificerad majoritet. Energimyndigheten påpekar att det är viktigt att samarbeta med de medlemsstater som har liknande krav som Sverige vad gäller energieffektivitet och miljöpåverkan eftersom i det utvidgade EU kommer Sveriges röstetal relativt sätt att minska.

Efterföljande artiklar har Energimyndigheten har inga synpunkter.

Bilaga 1 Metod för att upprätta allmänna krav på ekodesign

Energimyndigheten påpekar att direktivet lämnar över mycket till tillverkaren för utförandet av en tekniskt ekonomiskt analys över produktens livstid (LCA, LCC). Det är svårt att hantera LCA modeller, framförallt värderingen av olika miljöpåverkan. På energisidan kan direktivets skrivning resultera att en svensk tillverkare mycket väl kan anse att elanvändning i stort sett är utan miljöpåverkan. För att undvika detta anser Energimyndigheten att miljöpåverkan av elanvändningen borde antingen relateras till t ex den Europeiska elmixen om direktivet förväntas minska energianvändningen eller så bör den genomsyras av marginaltänkande om den förväntade effekten av direktivet är att minska energianvändningen på marginalen. Vilken metod som bör väljas kan variera från en genomförandeåtgärd till en annan. Det är också av vikt att på ett tidigt stadium diskutera och att unionen fastställer lämpliga systemgränser vid användandet av LCA analyser.

*Bilaga 2 Metod för att fastställa nivån för särskilda krav på ekodesign och
Bilaga 4 Intern designkontroll*
Samma kommentar som ovan.

Bilaga 5 Miljöledningssystem

Energimyndigheten anser att bedömning av överensstämmelse bör vara enklast för de företag som redan har ett implementerat miljöledningssystem. Bilaga 5 bör kompletteras med koppling till befintliga standarderna i ISO 14000-serien och EMAS.

Bilaga 3 CE-märkning

Bilaga 6 Intyg om överenskommelse

Bilaga 7 genomförandeåtgärdernas innehåll

Energimyndigheten har inga synpunkter.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Thomas Korsfeldt. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit överdirektören Håkan Heden, stabschefen Zofia Lublin, utvecklingsdirektören Lars Tegnér, verksjuristen Fredrik Selander, avdelningscheferna Andres Muld, Klas Tennberg, enhetscheferna Thomas Levander, Pernilla Axelsson, Bengt Boström och Anders Lewald, projektledaren Margareta Bergström samt handläggaren Heini-Marja Suvilehto, den sistnämnde föredragande.

Thomas Korsfeldt

Heini-Marja Suvilehto